

Lukács László¹

A Műszaki Katonai Közlöny 30. évfolyamának köszöntése

1922. november 4-én megjelent a *Rendeleti Közlöny* 55. számában a 23786/eln. 1922. számú alábbi Körrrendelet, a Műszaki Katonai Közlöny alapításáról.

469

55. szám.
1922. november 4.

SZABÁLYRENDELETEK

RENDELETI KÖZLÖNY A MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDSÉG SZÁMÁRA

23786/eln. 1922. számú Körrrendelet.

Tárgykivonat: *A Műszaki Katonai Közlöny alapítása.*

Azon célból, hogy a technika katonai fontosságát a m. kir. honvédség egyénei minél szélesebb körben megismerjék, továbbá hogy a technikai újításokat és annak fejlődését szemmel tarthassák, a «Műszaki Katonai Közlöny»-t megalapítottam.

A «Műszaki Katonai Közlöny» az általam kinevezett szerkesztő szerkesztésében jelenik meg, — elvileg minden negyed évben.

Felhívom az összes parancsnokságokat, hogy alárendelt tisztjeiket, akik a műszaki kérdések felől tájékozottak és azokkal előszeretettel foglalkoznak, a folyóirat szerkesztésében való közreműködésre és a folyóirat előfizetésére felszólítsák.

A folyóirat előfizetési díjai és a kéziratok nyomdakész állapotban, lehetőleg gépen írottan, ritkított sorokkal, de minden esetben a papírlapoknak csak egyik oldalára írva és minél nagyobb lapszállal a VI/5. osztály címére küldendők be.

A folyóirat előfizetési ára egy évre 240 korona.

Írói tiszteletdíj gyanánt az önálló munkák tiszteletdíját nyomtatott ívenként 1000 koronában állapítottam meg.

A képek és a rajzok díjazása a kinevezett szerkesztő és a szerző között létrejött megállapodás szerint történik.

Fordításokért nyomtatott ívenként 300 korona állapítható meg.

Könyvismertetéseknel nem az ismertetésnek, hanem a könyvnek terjedelmét kell alapul venni. Minden 15×25 cm. nagyságu oldal után 1 korona tiszteletdíj jár. Ha a nyomtatott oldalak nagysága a megadott mérettel nem egyezik, a tiszteletdíj megfelelően módosul.

Kelt Budapesten, 1922. évi október hó 27-én.

¹ A hadtudomány kandidátusa, egyetemi tanár, e-mail: llukacsv@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8569-5013>

József főherceg, tábornagy az első számot az alábbi mondatokkal bocsátotta útjára: „Maga a természet végezte a legnagyobb munkálatokat és így alkotta meg országunkat, hogy a mi hivatásunk a békés élet és nem a támadó háború, hanem a körülbástyázott önvédelem [...] Ha egyszer erőre kapott lesz e lap, akkor fogják csak látni azok, kik tán ma kételkedőleg veszik kezükbe, hogy mily igen nagy jelentősége van e szakmának.”

A lap sajnos nem „kapott erőre” és összesen egy évfolyamot ért meg.

A magyar katonai felsőoktatás műszaki tisztképzésért felelős szervezeteinél is rendszerváltás következett be az 1990-es években. A Kossuth Lajos Katonai Főiskola Műszaki Szaktanszékének és a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia Műszaki Tanszékének oktató kollektívái elődeik szilárd szakmai tudásának bázisára alapozva tudományos műhelyként is kívánták szolgálni szeretett szakmájuk ügyét. Tették ezt többek között azért, mert a Magyar Honvédség szerkezeti átalakítása során eltűntek azok a nagy hagyományokkal rendelkező szakalegységek és egységek, amelyek korábban, például éves rendszerességgel tartották nagyon hasznos és fontos szakmai továbbképzéseiket, ahol beszámoltak fejlődésükről, a kiképzési és egyéb szakmai feladataik során szerzett új tapasztalataikról.²

A kezdő lépést a fenti műszaki tanszékek által létrehívott Hadtudományi Társaság Műszaki szakosztálya tette meg. 1991-ben történő megalakulásával egy időben alapította meg szakmai folyóiratát, amelynek – Rása László kollégánk kutató munkájaként „megtalált”, 1923-ban megjelent elődjéhez hasonlóan – a *Műszaki Katonai Közlöny* nevet adta. Büszke vagyok arra, hogy én vettem fel a szakosztályi szakmai folyóirat életre hívását, és mint ötletgazda egyben megbízást kaptam arra is, hogy szerkesszem a lapot. Nagy örömmel végeztem ezt a megtisztelő munkát a következő 23 évben. Az első lapszámunk borítója látható az alábbi képen.

² Az akkori MH Műszaki Főnökség évente a *Műszaki Évkönyv*ben is kiadta ezeket a tanulmányokat.

A kezdetek a mi lapunknak sem ígértek sok jót, hiszen a lelkesedésünkön és az ügy fontosságába vetett hitünkön túl semmi más nem állt rendelkezésünkre. Ezek persze nagyon fontosak, de egy folyóirat évi négy számának, mintegy 100–120 példányban történő megjelentetéséhez némi pénzügyi alap sem árt. Nekünk viszont ez nem volt sohasem, a kezdetektől a mai napig. Viszont Vörös István, az akkori Kossuth Lajos Katonai Főiskola Műszaki Szaktanszék tanszékvezető-helyettese „beajánlott” minket a Honvédelmi Minisztérium nyomdájába, hogy „maradék” papír felhasználásával térítésmentesen mégis megjelenhessen a lap. Attól kezdve ilyen és ehhez hasonló segítséggel tudtuk a nyomdai munkákat elvégeztetni. Aki áttekinti nyomtatásban megjelent lapszámainkat, az szembesülhet azzal, hogy az MHTT Műszaki szakosztály mellett még kívül, éppen melyik, a kiadást nyomdai szolgáltatással támogató szervezettel közösen jegyeztük az adott évfolyamot. Így szerepelt többek között a címlapon a volt Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság Műszaki-technikai Szolgálatfőnöksége, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE) és a ZMNE Bolyai János Katonai Műszaki Kar is.

Az anyagi nehézségek ellenére pedig ez a lap – hála kitartó szerzőinknek, akik valóban magukénak érezték kiadványunkat – valóban „erőre kapott”, és már nemcsak évi négy számot tudunk kiadni, de pluszban tematikus különszámokat is (1993; 1994; 1995; 2001).

1995-ben újabb nagy lépést tettünk előre: az Országos Széchényi Könyvtártól ISSN-számot kaptunk.

2004 szintén fontos dátum a lap történelmében: az MTA Hadtudományi Bizottság mértékadó folyóiratává vált. A 15. évfolyam megjelenése alkalmából Ács Tibor, a Hadtudományi Bizottság akkori elnöke küldött méltató sorokat, amelyekből az alábbi mondatok is biztatást nyújtottak további munkánkhoz: „Hálásan köszönöm a nekem küldött Műszaki Katonai Közlöny XV. évfolyamának összevont számát, amely diszciplínánk egyik fontos tudományos folyóirata. Örömmel vettem kézbe és olvastam el ezt a számot, amely az értékes dolgozatok közreadása mellett, megjelentette az elmúlt 15 évfolyam bibliográfiáját is. Ez az áttekintés is bizonyítja, hogy az 1991. március 25-én alakult Magyar Hadtudományi Társaság Műszaki Szakosztály által másfél évtizede életre hívott periodikája [...] értékes írásaival hozzájárult a magyar hadtudomány és a katonai tudományos gondolkodás fejlődéséhez. [...]

Nagyon örülök annak, hogy az egyre nehezebb körülmények között is folytatjátok a megkezdett munkát és diszciplínánk minden művelőjének, tudományotok kutatóinak és szakembereinek fórumot biztosítva a lapotok megjelentetésével. A Műszaki Katonai Közlöny cikkeivel eddig is, és bízik abban, hogy a jövőben is elősegíti ország védelmünk és haderőnk fejlődését, elismerést szerezve a mértékadó hazai és nemzetközi tudományos körökben.”³

A biztatásra szükségünk is volt, mivel 2011-ben minden kiskapu bezárult előttünk: a nyomdai munkák költségeit a továbbiakban nem vállalta senki. Egyetlen lehetőségünk maradt, az online megjelenés, amelyhez tárhelyet az újonnan alakult Nemzeti Közszerződési Egyetem biztosított. Az új elektronikus lapot viszont nekünk kellett megalkotni,⁴ és a 21. évfolyamtól minden érdeklődő számára elektronikusan elérhetővé váltak szerzőink publikációi a Hadtudományi

³ L.: Ács Tibor köszöntője a 2007-es *Műszaki Katonai Közlöny* 1–4. számában.

⁴ Lebedy Ágnes munkáját dicséri a szép megjelenés.

és Honvédtisztképző Kar honlapján. Mivel azóta ebben a formában nem érhető már el a kiadvány, emlékeztetőül bemutatom az e-kiadvány nyitólapját.

Bármilyen kiadvány szerzői, szerkesztői számára fontos visszajelzés az olvasók, érdeklődők száma. Korábban ezzel kapcsolatban csak szóbeli megerősítést, dicséretet kaptunk. A 2012-ben létrejött Nemzeti Közzolgalmi Egyetem kari honlapján az új, elektronikus kiadású folyóiratoknál viszont egy olvasói számláló volt segítségünkre ebben. Úgy gondolom, akkor járok el helyesen, ha ennek bemutatásakor csak a mi lapunknál teszem nyilvánossá a januártól gyűjtött adatokat, a többi akkori folyóiratnál csak a számszaki eredményeket tartottam meg.

2013-ban a főszerkesztő életében történt jelentős változás. Június 30-ával, egy kormányrendelet kapcsán megszűnt a közalkalmazotti jogviszonyom az egyetemen. Ekkor vidéken laktam, és úgy gondoltam, a közvetlen jelenlét nélkül a főszerkesztői munkát nem lehet felelősséggel vállalni, ezért a 23. évfolyam 1. számának összeállításával lezártam életemnek ezt a korszakát,

elbúcsúztam az újságtól. Az ezt megelőző 22 évről számot adva: a megjelent 53 kiadványunkban 478 cikket, tanulmányt olvashattak az érdeklődők 5671 oldalon.

Azonban még egy feladatom maradt. A lap nyomtatott számai a leadott köteles példányok révén ugyan fellelhetők a Széchenyi Könyvtárban, továbbá az Egyetem Központi Könyvtárában és a Hadtörténeti Múzeum Könyvtárában, de a szakma mai művelői számára ez meglehetősen korlátozott hozzáférhetőséget jelentett. Utolsó „ötletként” az akkor ott dolgozó Bakos Tamás kollégánk biztatására 2011 őszén felkerestem a Magyar Honvédség Vezetési és Doktrinális Központ, Doktrinális és Szabályzatfejlesztő Osztály illetékesét, és felajánlottam, hogy a *Műszaki Katonai Közlöny* 1–22. évfolyamának publikációit jelentessék meg *Műszaki Katonai Tudástár* néven, DVD-n. Javaslatom meghallgatásra talált, és a lap indulásához hasonló módon „szabad kezet” kaptam a korai, még CONTEX-programmal íródott lapszámok digitalizálásához, valamint a kiadvány témajegyzék szerinti rendezéséhez. Így utolsó közszolgálati munkában töltött évem nyári szabadsága alatt vettem egy szkennert, és digitalizáltam a korábbi lapszámok általam megőrzött kéziratai alapján a cikkeket. Ennek alapján készült el 2012. év végére Bakos Tamás és a Doktrinális és Szabályzatfejlesztő Osztályon dolgozó kollégái áldozatos közreműködésével a DVD-kiadvány. Ennek alapján olvashatók ma is a korai számok a lap mai archív gyűjteményében.

Az elmúlt hét évben örömmel láttam, hogy az újságunk él, szolgálja a szűkebb műszaki szakma és a kapcsolódó tudományterületek kutatóinak, szakembereinek a fejlődését. Aki a könyvespolcáról leemeli eddig megjelent nyomtatott számainkat, vagy elolvassa a most már elektronikusan is elérhető cikkeket, az a Magyar Honvédségben az elmúlt 30 év során bekövetkezett változásokat is nyomon tudja követni.

30 év nagy idő egy ember életében is. Egy szűk szakmai közösség, a szerzők és a szerkesztők tudományos élet iránti alázata, elkötelezettsége által támogatott folyóiratoként „megélve” ezt, talán nem tűnik szerénytelenségnek, ha kijelentem: kuriózum, megőrzendő érték. A Hadtudományi Társaság 2019-es vezetőségválasztó taggyűlésére, a régi vezetőség által írt beszámolóban egy sort sem olvashattunk az egyik szakosztályuk, akkor 29. évfolyamánál tartó kiadványáról. A mi szempontunkból azonban szakmai múltunk értékes, fontos eleme, és – örömmel látva jelenlegi állapotát – nagyon bízom benne, hogy a jövőben is szakmánk fontos segítője, egyben munkánk hűségese tükré lesz.

Még egy utolsó adalék a lap fontosságáról, a tudományos munkát és az egyetemi létet támogató szerepéről. A Nemzetvédelmi Egyetem megalakulását követően, a tisztképzés rendszerében is jelentős szervezeti és szakmai változások történtek. 1998-tól kezdődően az a megtiszteltetés ért, hogy 12 éven keresztül tanszékvezetőként is szolgálhattam a műszaki tisztképzés ügyét. Látva, tudva azt, hogy a Magyar Honvédségnél „eltűntek” azok a szervezetek, amelyek a műszaki szakma korábban eredményesen működő szakmai továbbképzéseit szervezték, a Bolyai János Katonai Műszaki Kar, Katonai Műszaki Tanszékét próbáltam a szakmai összefogás fórumává, „tudásközpontjává” tenni, ezzel is támogatva a műszaki csapatok munkáját. Most utólag visszatekintve: az a nyolcfős tanszék erején felül teljesítve igyekezett megfelelni ennek a hatalmas felelősségnek. Az akkreditációs követelményeknek megfelelő létszámú tudományos fokozattal rendelkező (7 PhD, egy egyetemi doktori cím), két egyetemi tanárból, négy egyetemi docensből, egy-egy egyetemi adjunktusból és főiskolai docensből álló tanári kar a felsőoktatás teljes skáláját

lefedő oktatási tevékenységért (BSc, MSc, PhD) felelt. A műszaki tisztképzés bázisaként, elődei példájához hűen olyan mérnök-parancsnok szakembereket adott a Magyar Honvédségnek, akik az IFOR/SFOR Magyar Műszaki Kontingensben végzett munkájukkal a térségben szolgáló nemzetközi katonaközösség elismerését is kivívták. Katasztrófavédelmi mérnöki mesterképzési szakot alapított, és oktatta a kétéves képzésre jelentkező levelező szakembereket. A Katonai Műszaki Doktori Iskolán a Katonai Műszaki Infrastruktúra elmélete kutatási terület (akkor tudományszak) alapítása és vezetése is a tanszékhez kapcsolódott, és végezetül az oktatók mellett az Iskola doktorandusz hallgatóinak is nívós publikációs lehetőséget biztosított a tanszéken szerkesztett, idén 30 éves *Műszaki Katonai Közlöny* folyóiratban. Volt egyszer egy Műszaki tanszék... De ez már egy másik történet.

„Változatlan és örök csak egy marad, a műszakiak hagyományos fanatikus és bátor szíve, amely leküzd mindent...”
(Jacobi Ágost utászezredes, 1938.)